

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta - Ústav pro dějiny umění

Posud bakalářské práce

Filip Facincani

K počátkům vyšebrodského a zlatokorunského kláštera

Praha 2019

Bakalářská práce (103 stran textu, 21 stran plánových a obrazových příloh) se zabývá na první pohled nepatrným detailem, kterého si autor povšiml jako první. Přesněji se jedná o dvojici prvků užitých na stavebních rané gotiky. Z podrobnějšího sledování těchto motivů spojených s dalšími, dobově charakteristickými prvky, však najednou před námi vyvstává velice zajímavé a nepochybně nosné téma.

Pro obecné povědomí se zde objevuje dokonce až „kacířská“ myšlenka, která relativizuje současný diskurs vázající se k proměnám tvarosloví. Navazuje na citované starší práce, které například oslí oblouk zařadily již do 13. století (Mencl, Kuthan, Všetečka). Rovněž motiv „diamantování“ je doposud výhradně spojován s pozdní gotikou, přesněji se slohem sklípkových kleneb (Radová). Z tohoto pohledu je přínos práce podstatný, zásadně obohacující naše dosavadní představy ukazující se nyní spíše jako klišé.

Filip Facincani však současně narazil na téma, které dnes zní celou Evropou. I proto je tento výzkum nesmírně náročný. Sledované prvky se totiž v určitém regionu objevují spíše ojediněle a zdají se být proto něčím mimořádným a pro klasicky vzdělaného odborníka dokonce až těžko uvěřitelným. Teprve dnešní doba však ukazuje, že se zřejmě bude jednat o naprosto integrální dobovou tvarovou linii, která však zřejmě spíše doplňuje, než určuje zásadní tvarové proměny určitého stylového období.

Jen pro informaci uvádím kostely na ostrově Gotland (12. – 13. století), které ostatně při detailnějším průzkumu v řadě aspektů naprosto rozvracejí stávající názory na podobu, a tím i dataci tvarosloví. Že se bude jednat o obecnější princip, může doložit zcela nový objev zlomku článku z kostela sv. Václava ve Staré Boleslavi (patrně předstupující archivolta velkého portálu ze 12. – 13.

století). Svým klasickým esovitým prohnutím náleží do řady sledované v posuzované práci. V kontextu ji lze navíc směřovat do Porýní (Kolín, 12. století).

Na práci oceňuji základní metodologický přístup. Řada mladších badatelů zpochybňuje, někdy až nesmyslně zcela odmítá, stylovou analýzu. Tato práce však přesvědčivě dokládá, že se jedná o jeden z podstatných a ničím jiným nenahraditelných přístupů umožňujících napomoci hlubšímu a objektivnějšímu vhledu do minulosti.

Posuzovaná bakalářská práce prokazuje hlubokou znalost tématu i příslušné odborné literatury v celém jejím názorovém spektru. Možná bych ocenil rozsáhlejší obrazovou přílohu. Oceňuji autorovy pokusy o kresebné zachycení daných tvarů. Pro první fázi, otevírající navíc nesmírně náročný, rozsáhlý a nutně mezinárodní výzkum, je to postačující. Dokonce bych řekl, že někdy jsou uvedené zjednodušující nákresy velice potřebné pro svoji instruktivnost. Oproti fotografii lze totiž dobře akcentovat ony rozhodující části/ tvary/prvky. Při této roli informativních nákresů je to však právě fotografie, která přináší sumární obraz, a to se všemi „rušivými“, ale na výsledném dojmu se zásadně podílejícími jednotlivostmi. Pro takovéto práci by však bylo záhodno přinést v našem oboru více tak vzácných „pevných dat“. Domnívám se proto, že již v této fázi by se hodila přesná dokumentace profilů pomocí hřebene. Pro následnou širší komparaci to bude zcela nepochybně naprosto nutné.

U posuzovaného textu by bylo vhodné ještě vylepšit formální stránku. Myslím tím nesporně zajímavé, ale někdy poněkud neobratně formulované myšlenky.

Závěr:

U práce je třeba ocenit její samotné východisko odrážející zcela nový poznatek, který Filip Facincani učinil při samostatném průzkumu významných jihočeských klášterů. Metodologicky jde vlastně o klasický přístup, který dokládá neustálou potřebu a hodnotu i takového typu výzkumu. Elaborát navíc otevírá široké možnosti dalších srovnávacích studií, které by mohly obor posunout výrazně dále a obohatit jej o další, doposud nepoznané, případně neoprávněně přehlížené roviny.

Zajímavou práci stojící na počátku nepochybně zajímavé a zřejmě i dobrodružné cesty hodnotím jako výbornou až velmi dobrou.